

CHƯƠNG I

Họ chơi bạc ở nhà Narumov, trung úy đội cận vệ kị mã. Một đêm đông thật dài đã trôi qua mà không ai nhận ra, và khi bữa ăn khuya được dọn lên thì đã gần năm giờ sáng. Những người thắng bài ngồi vào bàn thấy ngon miệng vô cùng; trong khi những người khác chỉ ngồi nhìn đĩa của mình trống trơn. Tuy thế, nhờ rượu sâm-panh đưa đẩy, từng chút một cuộc trò chuyện cũng dần sôi nổi và lan ra.

- Hôm nay anh thế nào, Sourine? - Chủ nhà cất tiếng hỏi một trong những người bạn.

- Như mọi khi thôi, tôi thua đứt. Mà thật ra, tôi chẳng may mắn gì. Tôi chọn chơi cẩn trọng; các anh cũng biết tôi bình tĩnh hay không mà. Tôi là một người chơi lạnh lùng, và không bao giờ thay đổi cách mình chơi, thế nên lúc nào tôi cũng thua!

- Ơ kìa! Trong cả buổi tối, anh còn chẳng một lần thử tăng cược. Nói thật thì sự lì lợm của anh làm tôi ngạc nhiên lắm.

- Còn về Hermann thì nói sao đây? - Một trong những khách mời vừa nói vừa chỉ về một sĩ quan công binh trẻ. - Trong đời mình, anh chàng ấy

chưa từng gấp đôi tiền cược cũng chẳng chạm vào một lá bài, và cứ ngồi xem chúng tôi chơi đến năm giờ sáng.

- Tôi có hứng thú với trò đánh bạc đấy, - Hermann đáp, - nhưng tôi không có ý định mạo hiểm những cái cần thiết để đổi lấy cái dư thừa viển vông.

- Hermann là người Đức nên tiết kiệm lắm, chỉ thế thôi. - Tomski kêu lên. Nhưng mà người gây ngạc nhiên nhất phải là bà tôi đây này, nữ bá tước Anna Fedotovna.

- Sao lại thế? - Các bạn anh hỏi.

- Bộ các anh không thấy... - Tomski nói tiếp, - là bà không bao giờ cầm đến quân bài à?

- Đúng là - Narumov nói, - một người phụ nữ tám mươi tuổi mà không chơi bài, kể cũng lạ.

- Các anh đâu biết tại sao, đúng không ?

- Không. Chứ có lí do gì à?

- Vâng! Đây, nghe này. Các anh biết đấy bà tôi, cách đây đâu đó sáu mươi năm, đã từng đến Paris và làm mưa làm gió ở đó. Người ta theo đuôi nữ bá tước để được chiêm ngưỡng *la Venus muscovite* - Vệ nữ thành Mát-xcơ-va. Richelieu cũng tán tỉnh bà, và bà tôi còn một mực khẳng định là ông ta suýt nữa tự bắn vào đầu bởi sự lạnh lùng của bà. Vào cái thời đó, phụ nữ thường chơi trò ngân hàng faro. Một tối nọ, trong cuộc chơi, bà thua cho công tước Orléans một khoản hứa miệng khá đậm. Trở về nhà, bà tôi tháo mấy nốt ruồi giả, cởi cái váy phồng ra, rồi trong cái bộ dạng thảm kịch ấy đến thông báo về vận hạn của bà cho ông tôi nghe, đồng thời ra lệnh ông thanh toán nợ nần. Ông nội quá cố của tôi là một kiểu quản gia cho vợ. Ông sợ bà như sợ cọp, nhưng con số mà bà thú nhận làm ông nhảy dựng lên đến trần nhà; ông nổi cơn tam bành, bắt đầu làm các con tính, và chỉ cho bà tôi thấy trong sáu tháng, bà đã tiêu hết nửa triệu bạc. Ông nói với bà một cách chắc chắn rằng ở Paris ông chẳng có những điền trang như là ở quanh Mát-xcơ-va và Sa-ra-tốp rồi kết thúc với việc từ chối những khoản bà đòi. Các anh thử tưởng tượng mà xem cơn thịnh nộ của bà tôi đến thế nào. Bà cho ông ngay một cái tát và dọn giường riêng ngay đêm đó như là

biểu hiện sự tức tối của bà. Ngày hôm sau, bà thử thuyết phục chồng một lần nữa. Lần đầu tiên trong đời, bà chấp nhận hạ mình với những lời biện giải. Nhưng bà cố gắng vô ích khi chứng minh với chồng rằng nợ thì cũng có dăm bảy loại nợ và rằng người ta không thể đối xử với một ông hoàng như với một người đánh xe. Tất cả những lời hùng biện đó chẳng ăn thua, ông tôi vẫn không bị lay chuyển.

Bà tôi bối rối lắm. May sao, bà có quen biết một quý ông đặc biệt nổi tiếng vào thời đó. Các anh hẳn đã nghe kể về bá tước Saint-Germain, người được nhắc đến với biết bao điều kì diệu. Các anh biết đấy, ông ta tự rêu rao mình là một người Do Thái lang thang, nắm giữ thuốc trường thọ và hòn đá triết gia. Vài người chế giễu ông ta là lang băm. Casanova, trong các cuốn hồi kí, còn quả quyết ông ta là một gián điệp. Dù thế nào đi nữa, và mặc cho cuộc đời bí ẩn, Saint-Germain rất được giới thượng lưu săn đón: Đó thật sự là một người lịch duyệt, dễ mến. Cho đến tận bây giờ, bà tôi vẫn giữ một niềm cảm mến mãnh liệt dành cho ông, và bà sẽ nổi giận đến đỏ mặt tía tai khi ai đó nói về ông mà thiếu đi sự tôn trọng. Bà nghĩ rằng ông có thể cho bà vay khoản tiền bà cần, nên bà viết cho ông một lá thư ngắn, mời ông ghé qua nhà bà. Ông già kì quặc ấy tức tốc chạy đến và gặp bà đang ngập tràn tuyệt vọng. Chỉ vài lời, bà cho ông hay hết sự tình, kể ông nghe nỗi bất hạnh của bà và sự tàn nhẫn của chồng bà, nói thêm rằng bà chẳng còn niềm hi vọng nào khác ngoài tình bạn và lòng hảo tâm của ông. Saint-Germain, sau vài phút suy xét, nói với bà: "Thưa phu nhân, tôi hoàn toàn có thể cho bà vay số tiền bà cần; thế nhưng tôi cũng biết bà là người sẽ chỉ ăn ngon ngủ yên sau khi hoàn trả cho tôi, và tôi thì không muốn giúp bà thoát khỏi một gánh nặng này để rồi lại đẩy bà vào một cái phiền toái khác. Có một cách để bà trả nợ. Là bà phải thắng lại khoản tiền đó..."

"Nhưng mà ông bá tước thân mến," bà tôi trả lời, "tôi đã nói với ông rồi đấy, tôi không còn lấy một xu dính túi..."

"Bà sẽ không cần nó đâu: Chỉ cần nghe lời tôi."

Vậy là, ông dạy cho bà một bí mật mà bất cứ ai trong các anh, tôi chắc chắn như thế, sẽ chịu trả một giá cao để biết được nó.

*

